

A2.2 – – Izobraževalno gradivo za predavatelje ZAKONODAJA, PREDPISI TER STROKOVNA ETIKA

Modul 4: MANAGEMENT V OSKRBI

Pod modul 4.4: ZAKONODAJA, PREDPISI TER STROKOVNA ETIKA

Predstavitev

Modul	4. MANAGEMENT V OSKRBI
Pod modul	4.4. Zakonodaja, predpisi & profesionalna (strokovna) etika
Učna ura št.	#1
Trajanje (minute)	
Datum	

Učni izidi in rezultati

1. Poznavati in razumeti etična, osebna in poklicna vprašanja pri skrbi za druge.
2. Poznati in prevzeti glavne norme, zakone in zakonske odgovornosti oskrbe.
3. Identificirati in priznati pravico do dostojanstva, zasebnosti, intimnosti in zaupnosti uporabnikov, ki bodo deležni oskrbe.
4. Poznavanje in spoštovanje avtonomije pri odločanju uporabnika ter pravice do vseh potrebnih informacij o procesu oskrbe.
5. Poznavati in prevzeti omejitve oskrbovalcev in njihovo vlogo do drugih zdravstvenih in socialnih delavcev.

Vsebina

1. Splošna vprašanja etike in morale.
2. Državlјanska vzgoja, človekove pravice in spoštovanje.
3. Mednarodne, nacionalne in regionalne norme v zvezi z osebno avtonomijo in pravicami.
4. Poslovna skrivnost, zasebnost in zaupnost podatkov.
5. Pravna odgovornost pri izvajanju negovalnih funkcij.

Moralne in etične vrednote

Kaj je etika?

“Razsežnost filozofije, ki razmišlja o morali”

- Preučuje moralno vedenje ljudi v družbi (analizira odnos do življenja, njihov značaj in običaje, ocenjuje njihovo končno vedenje)
- Utemeljuje moralo (razdeluje teoretični govor)
- Argumentira (išče racionalna merila, ki vodijo moralna dejanja)

Etika vključuje moralo

Etika

Funkcije

- Preučuje človeka z moralnega vidika (Individualno in kolektivno vedenje).
- Analizira norme, ki urejajo vedenje ljudi na podlagi različnih moralnih predstav.
- Raziščite izvor moralnih kodeksov glede na zgodovino vsake družbene skupine.
- Ocenjuje obstoječe moralne kodekse in omogoča oblikovanje novih.
- Zagotavlja temeljne podlage novih predpisov.

Disfunkcije

- Človek je intrinzično moralen (zmožnost izbire in utemeljitve svojih dejanj).
- Vsak posameznik ali skupina ima svoj vrednostni sistem (usposabljanje, kultura, izkušnje itd.).
- Dejanja (in njihovo vrednotenje) so pogojena s subjektivnostjo
- Vse gre? Vse je relativno.

Kaj je morala?

“Niz norm, ki se nanašajo na vedenje ljudi kot družbene skupine”

- Uredite socialno vedenje
- Vzpostavite katalog dolžnosti za družbeno skupino (ista kultura, prepričanja, vrednote)
- Dovolite, da dejanja razvrstite kot dobra ali slaba

Morala je predmet preučevanja
etične znanosti

Morala določa nastanek norm, ki
urejajo človeško vedenje

Moralna načela

Racionalen predlog o tem, kako bi morale biti stvari

- Usmeritev za akcijo
- Navedite utemeljitev in utemeljitev.
- Norme so običajno izraz osnovnih moralnih prepričanj, vrednot, ki veljajo za neodtujljive.

Bioetika

“Znanstvena disciplina, ki preučuje etične vidike medicine in biologije nasploh ter odnose človeka z drugimi živimi bitji.”

Delo na
osnovah

Okvir analize
in smernice
za razmislek

Delo na
apliciranju

Postopek
odločanja

Načela bioetike

“Osnovni standardi, ki naj vodijo pstrokovno prakso v medicinskih vedah”

T.L. Beauchamp y J.F. Childress (1979)

Načela bioetike

Dobrodelnost

Pozitivno
prispevajte k
dobremu
počutju

Predpostavlja,
da je preživetje
zagotovljeno.

To presega
spoštovanje.

Išče najboljše
dobro za osebo

T.L. Beauchamp y J.F. Childress (1979)

Načela bioetike

Ne škodljivost

T.L. Beauchamp y J.F. Childress (1979)

Načela bioetike

Pravica

T.L. Beauchamp y J.F. Childress (1979)

Načela bioetike

Avtonomija

Predvideva sprejemanje drugega kot svobodno in odgovorno osebo, sposobno odločanja.

Daje ti dostojanstvo.

Zaradi tega je vredno spoštovana.

T.L. Beauchamp y J.F. Childress (1979)

Aplikacija načel bioetike

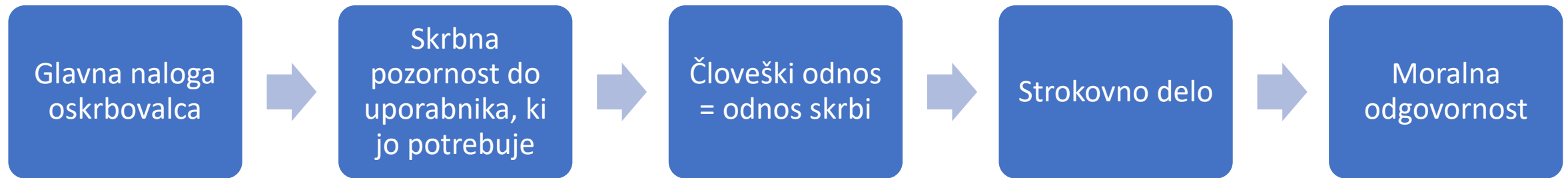
Deontološki zakonik= Stroka

Sistem norm in sankcij, ki je za strokovnjake obvezen in temelji na vedenju, ki velja za primerno v poklicni etiki.

Kodeks etike= Organizacija

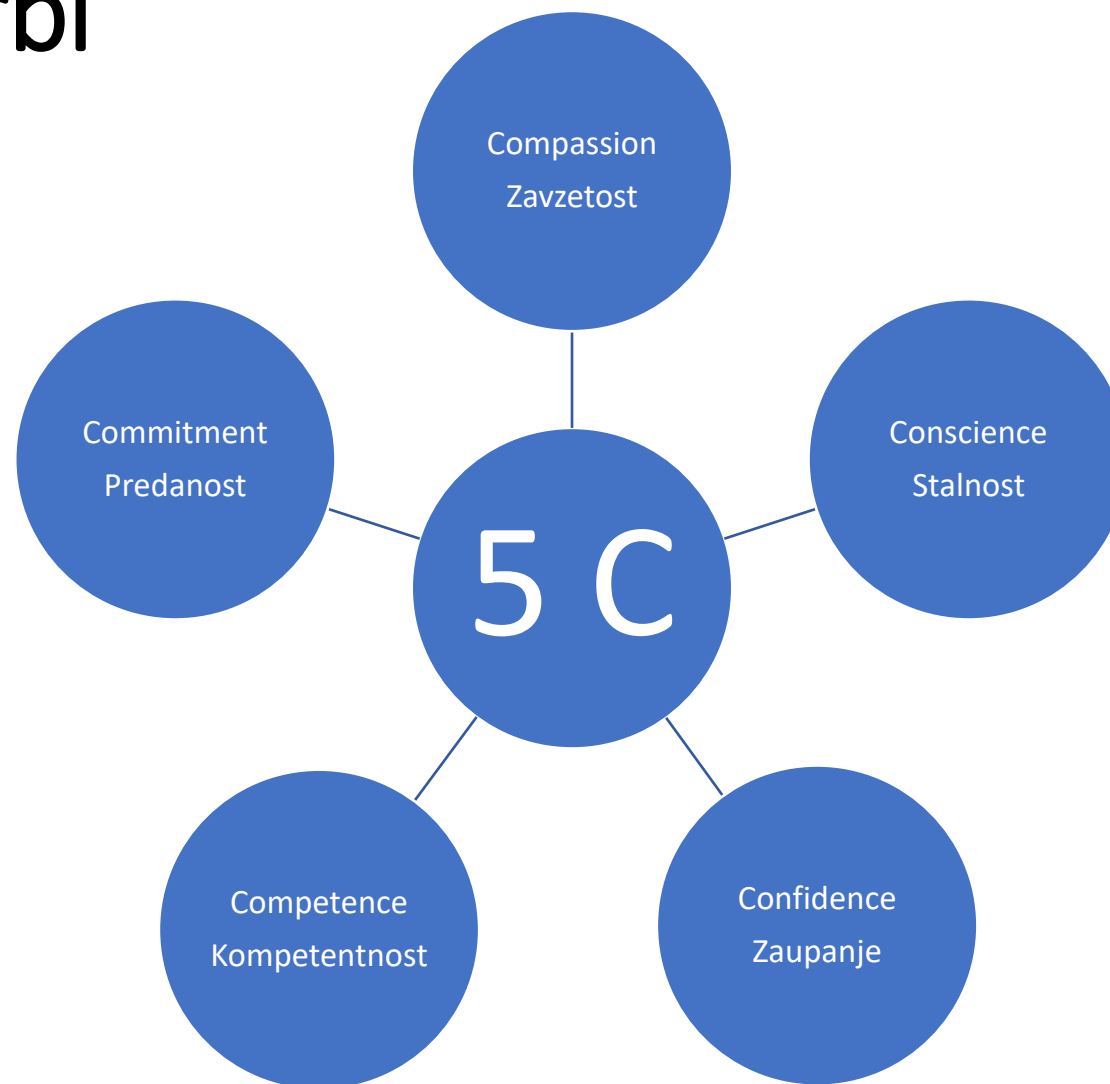
Niz osnovnih pravil, ki jih sestavni deli organizacije priznavajo kot minimalno zahtevano, da zagotovijo ustrezno obravnavo in storitve ter za razvoj svojih namenov

Etika v oskrbi

Spoštovanje avtonomije uporabnika(vrednote in pričakovanja)

Etika v oskrbi

Etika v oskrbi: 5 C

Zavzetost

- Implicira priznanje drugega kot osebe in solidarnost

Znanje

- Teoretična in tehnična sposobnost za razvoj poklicne dejavnosti

Zaupanje

- Potreba po kakovosti v odnosu med oskrbovalcem in uporabnikom

Kompetentnost

- Občutek moralne odgovornosti za dejanja

Predanost

- Afektivni odziv, v katerem se združita izbrana obveznost in osebna želja

Etična načela v oskrbi

Strokovne kompetence

- Popolno in stalno usposabljanje
- Strokovno izvajanje oskrbe
- Skupinsko delo
- Racionalna raba virov
- Pomen registracije oskrbovalcev

Naloge oskrbovalca

- Pozornost namenjena uporabniku
- Komunikacijske sposobnosti
- Poskrbeti za interese uporabnika
- Nuditi podporo in zaupanje
- Spodbujanje avtonomije
- Samooskrba

Etična načela v oskrbi

Profesionalni odnos

- V povezavi z ljudmi
(dostojanstvo, vrednote, avtonomija)
- Spoštovanje intime in zasebnosti
- Spoštovanje zaupnosti
- Poštena in pravična obravnava
- Informiranje in pomagati pri razumevanju
- Podajanje soglasja

Moralni trening

- Etično usposabljanje
- Razvoj občutljivosti za etična vprašanja
- Premislek in odločanje ob vrednostnih konfliktih
- Upoštevanje poklicnega minimalnega standarda
- Zavezanost h kakovosti in odličnosti

Mednarodna, nacionalna in regionalna zakonodaja

Pravice in osebna avtonomija

Pomembni mednarodni dokumenti

- Konvencija o pravicah invalidov
 - <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>
- Standardni pravilnik o izenačevanju možnosti invalidov
 - <https://www.un.org/development/desa/disabilities/standard-rules-on-the-equalization-of-opportunities-for-persons-with-disabilities.html>
- Človekove pravice starejših:
 - <https://www.ohchr.org/EN/Issues/OlderPersons/Pages/OlderPersonsIndex.aspx>

Mednarodni dokumenti

- Etični kodeks in standardi prakse za strokovnjake v oskrbi
 - https://www.aginglifecare.org/ALCA_Web_Docs/memberonly/Standards%20of%20Practice.pdf
- Pogled človekovih pravic na oskrbo starejših
 - <https://agedcare.royalcommission.gov.au/system/files/2020-06/AWF.500.00267.0002.pdf>
- Globalno zavezništvo za pravice starejših
 - <https://rightsofolderpeople.org/>
- Unija enakosti: strategijo o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030
 - <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1484&langId=sl>

National norms and legislation

Regulación normativa de la persona cuidadora

- Real Decreto-Ley 6/2019, de 1 de marzo de 2019, de medidas urgentes para garantía de la igualdad de trato y de oportunidades entre mujeres y hombres en el empleo y la ocupación
 - <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2019-3244>
- Real Decreto 615/2007, de 11 de mayo, por el que se regula la Seguridad Social de los cuidadores de las personas en situación de dependencia.
 - https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2007-9690
- Convenio especial de cuidadores no profesionales de personas en situación de dependencia R.D. 615/2007
 - <https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/Trabajadores/Afiliacion/10547/10555/51635>

National norms and legislation

Derechos de las personas que reciben el cuidado

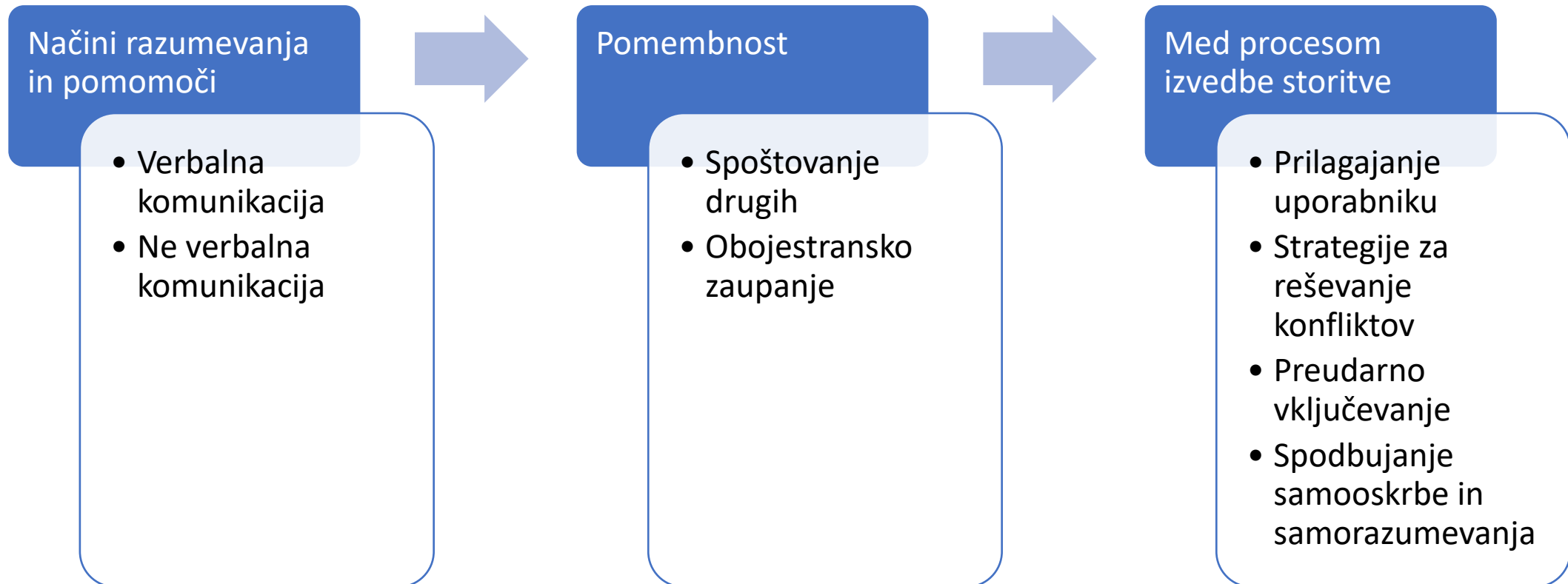
- Ley 5/2015, de 26 de junio, de derechos y garantías de la dignidad de las personas enfermas terminales
 - <https://www.boe.es/buscar/pdf/2015/BOE-A-2015-10200-consolidado.pdf>
- Ley 41/2002, de 14 de noviembre, básica reguladora de la autonomía del paciente y de derechos y obligaciones en materia de información y documentación clínica.
 - <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2002-22188>
- Ley 6/1999, de 7 de julio, de Atención y Protección a las Personas Mayores.
 - <https://www.boe.es/buscar/pdf/1999/BOE-A-1999-19448-consolidado.pdf>

Strokovna anonimnost, zasebnost in zaupnost podatkov

Odnos z uporabnikom

Profesionalen odnos

Pomembnost komunikacije

Profesionalen odnos

Pomembnost komunikacije

Kakovostna in sprotna komunikacija

- Zaprt, miren, zasebni prostor
- Pravi čas, brez naglice
- Razmerje
- Prilagojeno uporabniku in družini
- Komunikacijske sposobnosti

Profesionalen odnos

Zasebnost

Duhovnost

Uporabnikove vrednote in prepričanja
(zdravje, seksualnost, lastno telo)

Deljenje samo z
nekaterimi...

Doživljanje lastnega
telesa je za vsakega
unikatna izkušnja

Negovanje pogosto
zahteva fizičen
kontakt

SPOŠTOVANJE

Profesionalen odnos

Zasebnost

Elementi spoštovanja zasebnosti

- spoštovanje osebne prostora uporabnika
- občutljivost v trenutkih ranljivosti
- poznavanje/ spoštovanje vrednot in običajev
- nežnost pri negovanju
- informiranje o izvajanih aktivnostih negovanja
- zahtevanje soglasja za rokovanje s telesom uporabnika

Profesionalen odnos

Zaupnost

Ščiti uporabo ali poznavanje kakršnih koli intimnih podatkov o uporabniku

Dostop do teh podatkov ima samo tisti, ki ga je uporabnik pooblastil

Profesionalen odnos

Zaupnost

Pravica do zasebnosti uporabnika

Dolžnost varovanja (tajnost)

Maksimalna zaščita osebnih podatkov

Škoda, ki jo lahko povzroči razkritje
Izjeme ...

Zdravstveni tim
vključen v negovanje

Družina (če je določena
s strani uporabnika)

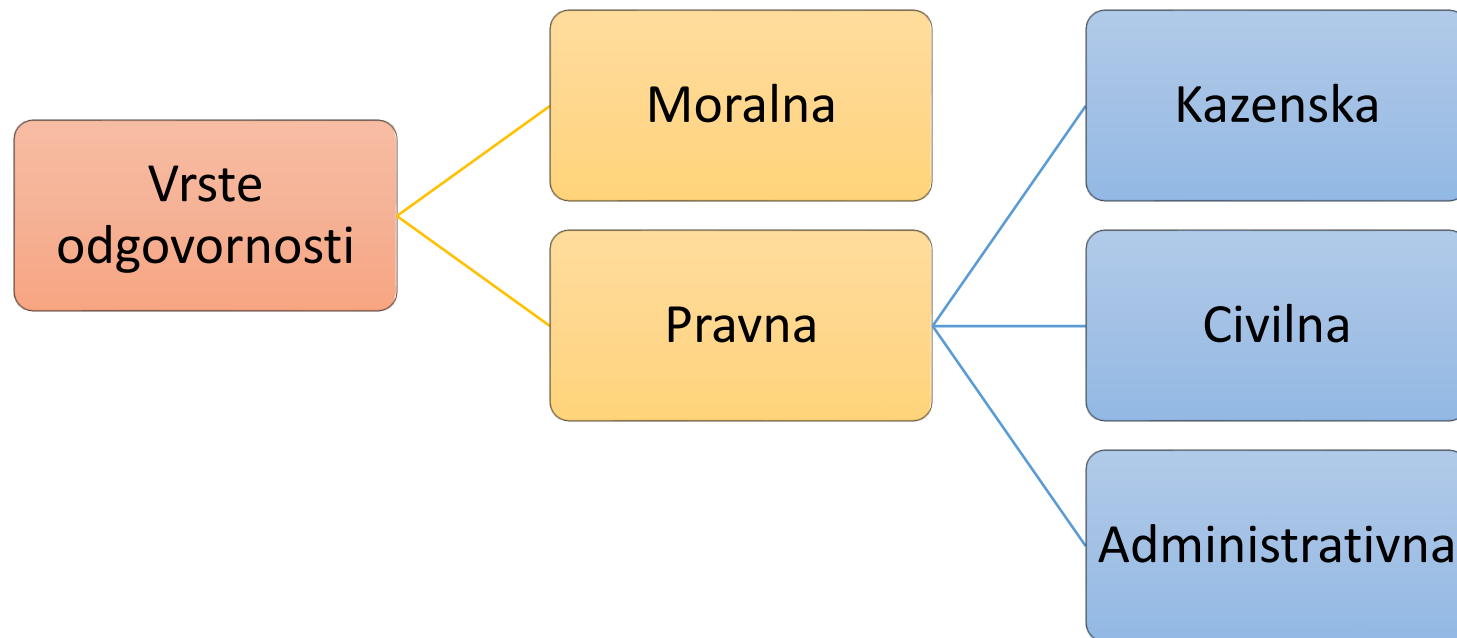
Pravni predstavniki
(v primeru odvzema
opravilne sposobnosti)

Odgovornost zdravstvenih delavcev

Delo oskrbovalcev

Strokovna odgovornost

Zavezanost zdravstvenih delavcev, da popravijo in se odzovejo na posledice dejanj, opustitev, prostovoljnih ali nenamernih napak, z določenimi omejitvami pri opravljanju svojega poklica.

Strokovna odgovornost

Moralna

- Obveznost strokovnjaka, da se odzove na veljavni KODEKS ETIKE in MORALE, in na posledice, ki lahko nastanejo zaradi njegovega nepravilnega poklicnega delovanja.

Pravna

- Obveznost strokovnjaka, da se odzove na ZAKON, in na posledice, ki lahko nastanejo zaradi njegovega nepravilnega poklicnega delovanja.

Osebna

- Obveznost strokovnjaka, da se odzove na ZAKON, ki ureja njegovo poklicno delovanje
- sankcioniranje in kaznovanje
- krivdo je potrebno dokazati

Strokovna odgovornost

Civilna odgovornost

- Obveznost povezana s PRAVNIMI posledicami, ki izhajajo iz njihovih dejanj
- Vključuje sankcijo in finančno nadomestilo (odškodnino)
- Lahko je: pogodbeno / zunaj pogodbeno / hčerinsko podjetje tretjih oseb

Administrativna odgovornost

- Uprava/vodstvo lahko prejme zahteve povračila škode zaradi malomarnosti (povzročili so jih njihovi zaposleni)
- Uprava/vodstvo je dolžno nakazati odškodnino uporabniku, če je škoda nastala zaradi goljufije, krivde ali hude malomarnosti njihovih zaposlenih.

Strokovna odgovornost

Obveznosti
zaposlenih

Posodobitev znanja in uporabe
medijev

Informacije

Kontinuiteta oskrbe

Terapevtske informacije

Hvala za sodelovanje!

Ime izobraževalca:

E mail:

Datum izvedbe:

